

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR (GHAWDEX)

GUDIKATUR : Dr. Grazio Mercieca LL.D.

Seduta ta' nhar il-Gimgha, 19 ta' April 2002

Avviz numru : 60/2000GT(GM)

Saviour sive Sammy Mercieca u Angela
Mercieca

vs

Carmel sive Charlie Galea

It-Tribunal ,

Ra l-avviz tat-talba li jghid hekk :

“Illi l-konvenut kien xtara truck Isuzu 2300cc, bil-prezz ta' erbat elef u seba' mitt lira maltija (Lm4700). Il-konvenut kien irrilaxxa cheque ghal dan l-ammont fuq 'Mira Holdings Limited', peress illi l-esponenti kienu ser jixtru vettura gdida minghand dik is-socjeta'. Il-konvenut kien talab 'senserija' ta' Lm100 fuq l-akkwist propost mill-esponenti. Izda meta is-socjeta' Mira Holdings Limited marret sabiex issarraf dan ic-cheque, dan ma giex onorat mill-HSBC; u ghalhekk l-esponenti kienu kostretti ihallsu l-ammont ta' Lm4700 direttament huma lill-Mira Holdings Limited. Sussegwentement, il-konvenut kien qabad u minghajr ebda raguni valida iddeposita l-ammont ta' Lm4,500 fir-Registru tal-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Superjuri, u biex tkompli tghaqqad naqqas Lm50 ohra mill-ammont depositat bhala spejjez tac-cedola. Din ic-cedola saret minghajr ma l-ammont gie qabel xejn offrut lill-esponenti u ghalhekk id-depositu kien null. Sabiex jillimitaw l-ispejjez gudizzjarji, u minghar pregudizzju, l-esponenti irtiraw l-ammont ta' Lm4450 mill-Qorti, u qeghdin jitolbu il-hlas tad-differenza minghand il-konvenut.”

Ra r-risposta li tghid li:

- (i) L-inkompetenza ta' dan it-Tribunal *rationae valoris* biex jisma' u jiddecidi din il-kawza;

- (ii) illi fil-mertu l-ammont allegat mhux dovut u dana peress illi l-ammont zbankat bic-cedola ta' depositu msemija fl-avviz ghat-talba, thallas ghas-saldu u ghaldaqstant l-attur ma jistax issa jitlob ammont iehor ulterjuri.
- (iii) illi fil-mertu wkoll l-ammont allegat mhux dovut u dana peress illi l-partijiet ftehm u b'mod differenti min dak allegat fl-avviz.
- (iv) Salvi eccezzjonijiet ohra fid-dritt u fil-fatt.

Ra l-verbal li permezz tieghu il-konvenut elabora fuq l-ewwel eccezzjoni tieghu fis-sens li dan it-Tribunal mhux kompetenti biex jiddeciedi jekk l-isbank ta' cedola ta' depositu jgibx mieghu is-sodisfazzjon tal-kreditu kollu pretiz mill-attur; stante illi dan il-punt legali fih innifsu hu ta' valur indeterminat li jesorbta mill-kompetenza ta' dan it-Tribunal u ghalhekk dan it-Tribunal ghandu jissoprassjedi sakemm jigi deciz mill-Qorti kompetenti dan il-punt legali (ara fol 25 u 26 tal-process) imbaghad l-istess konvenut talab li l-ewwel eccezzjoni tieghu m'ghandhiex tkun eccezzjoni *rationae valoris* imma li din ghandha taqra eccezzjoni *ratione materiae*;

Sema' l-provi, fela d-dokumenti esibiti u ha konjizzjoni tan-noti ta' osservazzjonijiet u d-dibattitu orali tal-partijiet kontendenti;

Ikkunsidra

Illi l-kompetenza ta' dan it-tribunal hija mahluqa permezz ta' Artiklu 3 ta' Kap 380 li jghid hekk:

3. (1) *Ghandu jkun hemm Tribunal li jkun maghruf bhala t-Tribunal ghal Talbiet Zghar.*
- (2) *Bla hsara ghas-subartikolu (5), it-Tribunal ghal Talbiet Zghar ikollu gurdizzjoni biex jisma' u jaqta' biss it-talbiet kollha ta' flus ta' ammont ta' mhux izjed minn elf u hames mitt lira.*

Illi l-eccezzjoni tal-konvenut fuq imsemija jidher li hija bbazata fuq artiklu 7(2) tal-istess att li jghid hekk:

- It-Tribunal ghandu jissospendi l-procedimenti tieghu jekk -*
- a) *il-parti tattakka t-talba bil-mezz ta' eccezzjoni, li tinvolvi kwistjoni li taqa' barra mill-gurdizzjoni tat- Tribunal;*

Din id-disposizzjoni tal-ligi ssehh zgur meta l-eccezzjoni tattakka l-obbligazzjoni nnifisha mertu tal-kawza, f'liema kaz il-valur jigi

determinat mis-somma kollha tal-obbligazzjoni – ara artikli 753 u 754 ta' Kap 12. Tipikament dan isehh fil-kaz ta' eccezzjonijiet *rationae valoris*. Per ezempju, jekk A jitlob minghand B, il-hlas ta' LM500 bilanc mhux imhallas ta' prezz ta' oggett mibjugh bil-prezz globali ta' LM2,000, u B jecepixxi n-nullita' tal-bejgh minhabba qerq, allura t-Tribunal irid jissoprassjedi sakemm issir kawza biex tattakka l-validita' ta' dak il-bejgh, essendo l-prezz tal-bejgh oghla minn LM1,500 li hija l-limitu tal-kompetenza ta' dan it-Tribunal.

Illi min-naha l-ohra, il-konvenut mhux qieghed jaghmel eccezzjoni *rationae valoris*, imma qieghed jghid li qed jaghmel l-eccezzjoni *rationae materiae*. It-Tribunal ma jistax jghid li fil-fatt qieghdha tinghata eccezzjoni ta' din l-ahhar xorta: mhux qieghed jigi eccepit li t-talba f'din il-kawza ma tirrigwardax talba ta' flus. U diment illi t-talba tkun tirrigwarda talba ghal hlas ta' flus, allura t-Tribunal huwa perfettament kompetenti sabiex jiddeciedi l-kwistjonijiet kollha legali li jistghu jinholqu in konnessjoni mat-talba. B'mod partikolari, huwa perfettament kompetenti jiddeciedi jekk il-hlas li sar permezz tac-cedola ta' depozitu jammontax ghal pagament ghas-saldu jew le. Kien ikun possibilment differenti l-kaz kieku giet attakkata l-validita' tac-cedola tad-depozitu *ut sic*.

Illi skond artiklu 1173 tal-Kodici Civili, jekk il-kreditur ma jkunx irid jiehu l-hlas, id-debitur jista', bi spejjez tal-kreditur, jiddepozita s-somma bil-mod li jinghad fil-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili; u dan id-depozitu maghmul skond il-ligi jiswa daqs il-hlas. Imbaghad artiklu 1174 jistipula li d-depozitu m'ghandux l-effetti msemmin f'art 1173 jekk il-kreditur ma jkunx qabel irrifjuta offerta valida. B'applikazzjoni ta' dan l-artiklu, il-Qorti, f' *Camilleri et vs Caruana Soler et*. (Vol 49D Part 2 pag. 878 – 27/4/1965) irriteniet illi biex depositu gudizzjarju jkun validu irid jigi precedut minn offerta tas-somma kollha dovuta, minn rifjut ta' l-istess offerta u minn depositu a favur tal-kredituri kollha u mhux uhud minnhom biss.

Illi ma hemmx dubbju li ma saret ebda offerta f'dan is-sens: u dan mhux biss ikkonfermah l-attur, li qal li l-konvenut qatt m'offrielu hlas (fol 55 tal-process), imma sahsitra l-konvenut innifsu li qal li *lil Sammy qatt m'offrejt LM4,500. Offrejthom lil Brian ghan-nom ta' Mira* (fol 20 tal-process). Ovvjament kwalunkwe offerta li setghet saret lil Mira Motors m'ghandhiex rilevanza ghax din is-socjeta' ma gietx ikkjamata fil-kawza. Ghalhekk, billi *ex admissis* ma saret l-ebda offerta valida mill-konvenut lill-attur, wisq inqas seta' d-depozitu jkollu l-effett ta' pagament, u inqas u inqas jista' jinghad li kien hemm pagament ghas-saldu.

Illi fil-kaz *Apap vs Galea* – Appell Kummercjali – LXX.ii.390 (26/11/1986), il-Qorti ta' l-Appell ikkonfermat sentenza ta' l-ewwel Qorti li rriteniet illi accettazzjoni ta' cheque b'kondizzjoni espressa fih illi kien jikkostitwixxi pagament ghas-saldu kien jipprekludi kwalunkwe pretensjoni ohra ghall-hlas. F'dan il-kaz, il-pagatur kien ghamilha cara illi *'the attached cheque for Lm150 is in full and final settlement of all monies due to you from us'*. Fil-kaz prezenti ma kien hemm ebda dikjarazzjoni f'dan is-sens fic-cedola tad-depositu, u ghalhekk, *a contrario senso* ma jista' jigi qatt exceptit illi dak kien hlas ghas-saldu. Mill-provi jirrizulta bl-iktar mod car li l-flus iddepozitati mill-konvenut gew zbankati mill-konvenut sabiex jimminimizza l-ispejjez u ma jkunx kostrett jaghmel kawza fuq l-ammont intier. Zgur li hadd m'ghandu jigi ppenalizzat u ppregudikat talli jaghmel l-almu tieghu biex jigu mminimizzati l-ispejjez gudizzjarji u ma jghabbix il-Qrati ordinarji b'litigji fuq ammonti zghar li jistghu u ghandhom jinqatghu sommarjament u bi spejjez mill-inqas. Wara kollox, dan ikun ta' beneficcju anke ghall-konvenut jekk dan ikun il-parti t-telliefa.

Illi l-anqas ma hemm dubbju illi l-konvenut qatt ma ppretenda li l-attur kellu jhallsu s-senserija, tant li hallsu s-somma shiha ta' LM4,700 permezz tac-cekk, bl-iskop li bil-mohbi tal-klijent tieghu, mbaghad dan ic-cekk ma jonorahx u jhallas LM4,500 cash lil Mira Motors.

Illi dan appartu l-fatt li l-konvenut m'ghandu l-ebda jedd ghal senserija, ghax in-negozju ta' part-exchange ma sehax, la direttament (ghax Mira Motors ma ridux ikollhom x'jaqsmu mal-konvenut) u l-anqas indirettament (ghax l-agent Malti ta' Mira Motors, Regina Auto Dealer, li permezz tieghu il-konvenut ipprova jimmanuvra sabiex jakkwista t-trakk il-gdid, accetta ma' Mira Motors li ma kellux x'jaqsam man-negozju li l-attur kien qieghed jaghmel mal-istess Mira Motors.

Illi ma hemmx dubbju illi l-ftehim originali ta' *part exchange* gie mhassar ghax ma setax ikollu effett, tant illi l-konvenut, li sadanittant lahaq biegh it-trakk tal-attur, kien lest illi jhallas is-somma ta' LM4,700 lill-attur direttament, u *cash*. Kienet haga incidental, u ghall-konvenjenza tal-attur, li l-konvenut hareg cekkk favur Mira Motors, u cioe' sabiex dan ma joqghodx jigri bil-flus kontanti minn Ghawdex ghal Malta.

Ghaldaqstant dan it-Tribunal jaqta' jiddeciedi billi jichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut u jilqa' t-talba tal-attur, u

konsegwentement jikkundanna lill-konvenut biex ihallas lill-attur is-somma ta' LM250 dovuta ghar-ragunijiet dedotti fl-avviz tat-talba bl-imghax legali b'effett mis-26 ta' Lulju 2000 sad-data tal-hlas effettiv bl-ispejjez kontra l-konvenut.

**(ft) Grazio Mercieca
Gudikatur
(ft) Mary Jane Attard
Deputat Registratur**

Vera Kopja

Ghar-Registratur